

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

" ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ"

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Маргітич Вікторії Володимирівни

за спеціальністю 051 – "Економіка"

(галузь знань 05 – "Соціальні та поведінкові науки")

за результатами фахового семінару 07.04.2021 (протокол № 8).

За результатами обговорення на фаховому семінарі теоретичних положень та практичних висновків й рекомендацій, представлених в дисертаційній роботі та поданих публікацій Маргітич В.В., визначене наступне.

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що розвиток регіонів України на сучасному етапі реформування зіткнувся з низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, що зумовили його розбалансований, асиметричний та диспропорційний характер. Основою цього стала невизначеність стратегічних пріоритетів регіонального розвитку у кризовий та посткризовий періоди, неготовність регіонів до неухильно зростаючого конкурентного тиску на внутрішньому та зовнішніх ринках у боротьбі за матеріальні, фінансові та людські ресурси, можливість ефективного використання геополітичного розташування регіональних систем та комплексів. Тактичні прорахунки регіонального розвитку України (у короткостроковому та середньостроковому періоді) обумовлені переважно відсутністю чітко означених, науково обґрунтованих економічних і соціальних стратегічних механізмів, неврахуванням особливостей довгострокових тенденцій регіонального розвитку, надмірною їх декларативністю та відсутністю кількісно визначених орієнтирів розвитку. Крім того, означені питання набувають надзвичайної

актуальності в умовах реалізації децентралізаційних процесів, що нині протікають в Україні. Важливою потребою ефективної реалізації нової державної регіональної політики є також залучення широких верств населення до процесів розроблення, прийняття та реалізації стратегій регіонального розвитку. Отже, питання формування організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіонального господарства є актуальним і своєчасним як у науковому, так і в прикладному аспектах.

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі питанням формування приділено значну увагу. До відомих закордонних та вітчизняних учених, які здійснили вагомий внесок у дослідження проблематики щодо формування стратегічного потенціалу регіонів України у контексті розбудови нової регіональної карти, можна віднести таких як: О.М. Алимов, О.І. Амоша, Біловодська О., Грищенко О., Городинський Т., М.Портер М., Фурман Д., Стерн С., М.Гєєць, В.Мікловда, М. Долішній, Н. Кубіній, В. В. Мамонова, І. Сторонянська, Семенов В.Ф., В.Герасименко, М. Лендел, М.А. Хвесик, Л.Г. Чернюк, Шутенко В. та інші.

Проте залишаються недостатньо висвітленими питання, що безпосередньо пов'язані з розробкою та імплементацією дієвих механізмів активізації організаційно-економічного потенціалу, які були б спрямовані на формування стратегічних конкурентних переваг та при цьому враховували унікальні особливості регіонів і у підсумку забезпечували випереджальний розвиток регіональної економіки загалом.

2. Наукова новизна одержаних результатів визначається темою дослідження, її теоретичним та практичним значенням та полягає в уточненні та подальшому розвитку теоретико-методологічних аспектів організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку територій. Дисертаційна робота виконана автором самостійно, містить наукові положення, які сприяють науковому розвитку спеціальності 051 Економіка. Найбільш суттєвими теоретичними аспектами, що складають наукову новизну дисертаційного дослідження Маргітич В.В., визначені наступні:

вперше:

– побудована експлікативна модель активізації організаційно-економічного потенціалу, що розкриває взаємодію елементів, процесів, факторів, механізмів та важелів стратегічного розвитку регіональної економіки;

вдосконалено:

– категорію потенціалу стратегічного розвитку в динамічному контексті як взаємодію функцій, імпульсів і векторів розвитку регіональної економічної системи, спрямованих на формування регіональних конкурентних переваг;

– класифікаційні підходи до групування потенціалу стратегічного розвитку на основі застосування таких ознак як роль у розвитку економічної системи; взаємодія з метою розвитку економічної системи; напрям впливу потенціалу, характер дії потенціалу;

– дефініцію організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку як системну єдність та взаємодію механізмів, здатностей та можливостей, що проявляються в економічних, конфігуративно-структурних та процесно-організаційних елементах і забезпечують стійкий розвиток регіону, побудову його конкурентоспроможності та реалізацію регіональної стратегії розвитку;

набули подальшого розвитку:

– матриця позиціонування організаційно-економічного потенціалу, яка дозволила окреслити зону «інфанти», зону «повітряної кульки», зону «потягу» та зону «стратегічного лідера»;

– коло імперативів ефективного функціонування організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіонів, що включають динамічність та адаптивність, системність й елімінування.

Наукова новизна підкріплена широким колом методів пізнання, оприлюднена в фахових закордонних та вітчизняних публікаціях, пройшла апробацію на міжнародних і всеукраїнських конференціях.

3. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень, практичних рекомендацій та висновків,

що створюють основу для подальшого наукового розвитку концептів організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки, диверсифікації шляхів та механізмів його практичного посилення.

На теоретичному рівні:

- упорядковано теоретично-понятійний апарат теорії потенціалів, що надало можливість представити авторські дефініції потенціалу стратегічного розвитку територіальної економіки та організаційно-економічного потенціалу;
- розширена класифікаційна основа видів потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки, що дозволило окреслити теоретико-методичний контент та оцінити роль та значення кожного виду у формуванні можливостей розвитку регіону;
- проведена типологізація видів механізмів посилення організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки, що надало можливості науковій ідентифікації інструментів активізації потенціалу;
- визначені імперативи ефективного використання організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки, дотримання яких створює умови успішного випереджального розвитку територіальної економічної системи;
- вдосконалено методичні підходи до матричного аналізу, що дозволило побудувати матрицю оцінки організаційно-економічного потенціалу довгострокового розвитку регіону;
- на основі методу експлікативного моделювання побудована модель активізації організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки, яка розкриває взаємодію елементів, процесів, факторів, механізмів та важелів.

На практичному рівні:

- на основі результатів експертної оцінки проведена діагностика організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку Закарпатської області, що дозволило скласти матрицю та позиціонувати потенціал в системі координат;

- розроблені рекомендації щодо активізації визначених та обґрунтованих в дисертаційній роботі механізмів посилення організаційно-економічного потенціалу розвитку Закарпатської області;

- представлено алгоритм впровадження інноваційних механізмів активізації організаційно-економічного потенціалу Закарпатської області;

- запропоновані рекомендації щодо формування системи довіри як елементу та культурно-інституційного базису організаційно-економічного потенціалу Закарпатської області;

- побудована експлікативна модель дозволяє регіональному менеджменту забезпечити прийняття преактивних та інтерактивних рішень стосовно активізації організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіону.

Наукові результати та рекомендації практичного характеру підтверджені довідками про впровадження Закарпатським департаментом економічного розвитку і торгівлі при Закарпатській обласній державній адміністрації (довідка про впровадження № 01-07/539 від 25.06.2019 р.). Матеріали дисертаційної роботи використані також у навчальному процесі ДВНЗ «Ужгородський національний університет» при розробленні методичних матеріалів з курсу «Економіка підприємства» (довідка № 2103/01-14 від 31.05.2019 р.). Пропозиції щодо розвитку інноваційного потенціалу, викладені в дисертаційній роботі, були обговорені та прийняті до впровадження ТОВ «Укрпроджест БШФ» (довідка про впровадження №5/732 від 20.01.2021 р.).

4. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри

Тема дисертації відповідає науковим напрямам Університету та виконана у відповідності до плану наукових досліджень кафедри економіки та підприємництва ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за темою: «Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства в умовах євроінтеграції», номер державної реєстрації 0119U101945, в межах якої автором поглиблені теоретичні основи

сутності та складу організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіону та окреслені механізми його посилення.

5. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею. Наукові положення, розробки, висновки та рекомендації, що викладені у дисертації та винесені на захист, отримані особисто здобувачем. З наукових праць, які опубліковані у співавторстві, в роботі використано лише ті положення та ідеї, які є результатом власних досліджень здобувача. У публікаціях, які відображають основні результати дисертації та написані у співавторстві здобувачем й особисто вдосконалено категоріальний апарат теорії потенціалів, розширена класифікаційна характеристики видів потенціалу розвитку, визначені імперативи ефективного функціонування організаційно-економічного потенціалу розвитку регіональної економіки, проведена діагностика організаційно-економічного потенціалу Закарпатської області, що дозволило побудувати матрицю й надати інтегральну оцінку стану організаційно-економічного потенціалу регіону; побудована модель активізації організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки.

Теоретичні дослідження, аналіз фактичних даних та інтерпретація отриманих результатів були виконані дисертантом самостійно.

6. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів, висновків, рекомендацій

Достовірність і обґрунтованість основних наукових аспектів дисертаційної роботи, отриманих автором результатів і представлених рекомендацій підтверджена використанням економічних законів економічної теорії та прикладної економіки. Методологічну основу дисертаційної роботи складають методи монографічного дослідження, метод наукових абстракцій,; метод категоріального аналізу,; матричний метод, метод каузальної індукції; метод системного аналізу на засадах емерджентності та холізму.

Автором застосовано методи статистико-математичного аналізу, проведено кореляційний аналіз та побудована регресивна модель впливу інноваційно-наукової складової організаційно-економічного потенціалу на рівень розвитку Закарпатської області. Використані прийоми середнього квадратичного відхилення, експертної оцінки, аналізу динамічних рядів та ін. На основі методу експлікативного моделювання розроблена моделі ефективного функціонування системи організаційно-економічного потенціалу регіонального стратегічного розвитку.

7. Список опублікованих праць за темою дисертаційної роботи.

Статті у періодичних наукових виданнях інших країн, які входять до Європейського Союзу, та у наукових фахових виданнях України:

1. Jurkovicova L., Kubiniy N., Kosovilka T., Marhitich V. The Signs and Principles of Goal Setting as a Specific Kind of Activity. *Studia Commercialia Bratislavencia*. Volume 9, Number 36 (4/2016), P. 420-428. – 0,4 д.а., *особистий внесок: опис характерних рис цілепокладання в стратегічному управлінні розвитком – 0,15 д.а.*

2. Fialkovskiy A., Marhitich V., Latynin K. Levers of innovative entrepreneurship activation in the strategic regional competitiveness. *European journal of economics and management*. Volume 6, Issue 6. 2020. P. 92-97. – 0,3 д.а., *особистий внесок: описана регіональна конкурентоспроможність як система – 0,1 д.а.*

3. Jurkovicova L., Marhitich V., Kubiniy V. Strategic analysis of regional potential of development. *Vedecký časopis FINANČNÉ TRHY*. Volume 4, 2020. – 0,6 д.а., *особистий внесок: описана матриця позиціонування організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки – 0,5 д.а.*

4. Дідович Ю.О., Маргітич В.В., Латинін К.І., Чекан І.В. Таксономічний підхід до вивчення сутності стратегічного управління. Збірник наукових праць «Розвиток методів управління та господарювання на транспорті». Серія:

Економіка. 2016. Вип. 4 (57). С. 105-113. – 0,2 д.а., особистий внесок: описано інтегральний підхід до сутності стратегічного управління – 0,05 д.а.

5. Мікловда В.П., Маргітич В.В., Фіалковський А.Р. Зміст та імперативи інноваційної культури. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2017. Вип. 2 (50). С. 16-22. – 0,4 д.а., особистий внесок: описана інноваційна культура як інструмент регіональної конкурентоспроможності – 0,1 д.а.

6. Маргітич В.В. Механізми управління соціально-економічним потенціалом регіону. Економічні науки: Збірник наукових праць Економічні науки. Серія: Регіональна економіка. 2017. Вип. 14 (55). С. 171-182. – 0,3 д.а.

7. Маргітич В.В., Корнієнко М.Н., Петенька А.А., Дорик В.А. Стратегічний потенціал та його типологізація. Збірник наукових праць Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Серія: Економіка. 2018. Вип. 3 (64). С. 158-168. – 0,3 д.а., особистий внесок: класифікація видів стратегічного потенціалу економічної системи – 0,2 д.а.

8. Маргітич В.В. Імперативи моделювання організаційно-економічного потенціалу розвитку регіону. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2019. Вип. 1 (53). С. 71-76. – 0,4 д.а.

9. Маргітич В.В., Фіалковський А.Р., Лазар Н.М. Системний дефектус інноваційної активності в Україні та її регіонах. Науковий журнал «Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського». Серія: Економіка і управління. 2020. Вип. 1. Том 31 (70). С. 165-170. – 0,2 д.а., особистий внесок: висвітлені функції інноваційної системи, описано досвід іноземних країн зі створення інноваційних систем – 0,05 д.а.

10. Маргітич В.В. Логічно-компонентна побудова аналізу організаційно-економічного потенціалу регіонального розвитку. Збірник наукових праць Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Серія: Економіка. 2020. Вип. 2 (71). С. 53-63. – 0,4 д.а.

Статті в інших наукових виданнях:

11. Маргітич В.В. Стратегічний аналіз організаційно-економічного потенціалу регіону. Науково-практичний журнал «Регіональна економіка та управління». Вип. 1 (27), 2020. С. 30-35. – 0,4 д.а.

12. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T., Modern Content of Strategic Regional Development Potential. Economics and Business. Journal number 1, 2020. – 0.6 д.а., особистий внесок: висвітлені складові потенціалу розвитку регіональної економіки – 0,4 д.а.

13. Кубиній В.В., Пахтер Ю.О., Маргітич В.В. Довіра як фактор конкурентоспроможності закарпатських підприємств. Міжнародний науковий журнал. Серія: Економіка. 2016. Вип. 8. С. 111-115. – 0,3 д.а., особистий внесок: здійснена оцінка рівня довіри на підприємствах Закарпатської області у 2016 році – 0,15 д.а.

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

14. Маргітич В.В. Конвергентний тип людського потенціалу як елементу потенціалу розвитку. Перспективи розвитку національної економіки : мат. 5-ї міжнародної наук.-практ. конференції, 17-18 лютого 2017 р. – Запоріжжя, 2017. С. 46-48. – 0,18 д.а.

15. Kubiniy V., Kosovilka T., Marhitich V., Slovak-Ukranian cross-border collaboration strategy: benefits and problems. Communication towards the prosperity of the Slovak-Ukranian cross-border region (COPELU) : мат. міжнародної наукової конференції, 7 квітня 2017 р. – Ужгород, 2017. С. 157-165. – 0,55 д.а., особистий внесок: обґрунтування пропозиції створення транскордонного кластеру – 0,12 д.а.

16. Кубиній Н.Ю., Маргітич В.В., Латинін К.І. Функції та особливості стратегічної інформації. Фінансово-кредитна система: вектор розвитку : мат. 2-ї міжнародної наук.-практ. конференції, 26 квітня 2017 р. – Ужгород, 2017. С. 163-165. – 0,12 д.а., особистий внесок: висвітлені особливості стратегічної інформації – 0,04 д.а.

17. Маргітич В.В. Інформаційне забезпечення причинно-наслідкового аналізу в стратегічному управлінні. Проблеми і перспективи розвитку транспорту : мат. 6-ї Всеукраїнської наук.-практ. конференції, 12 травня 2017 р. – Одеса, 2017. С. 147-149. – *0,13 д.а.*

18. Маргітич В.В. Організаційний потенціал економічного розвитку регіону. Стратегічний розвиток організації, міста та регіонів : мат. міжнародної наук.-практ. конференції, 26-27 жовтня 2017 р. – Ужгород, 2017. С. 45-47. – *0,2 д.а.*

19. Кубіній Н.Ю., Косовіллка Т.І., Маргітич В.В. Сутність інтелектуального капіталу в контексті стратегічного управління. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту : мат. міжнародної наук.-практ. конференції, 19-20 квітня 2018 р. – Київ, 2018. С. 198-203. – *0,3 д.а., особистий внесок: висвітлені особливості інтелектуального капіталу як складової потенціалу розвитку регіону – 0,1 д.а.*

20. Кубіній Н.Ю., Маргітич В.В., Латинін К.І. Імперативи механізму розвитку трудового потенціалу регіону. Соціально-трудова сфера в умовах становлення нової економіки: глобальні виклики та домінанти розвитку : матеріали круглого столу, 15 травня 2018 р. – Київ, 2018. 102 с. – *0,07 д.а., особистий внесок: визначення сутності механізму розвитку та окреслення основних принципів його застосування – 0,03 д.а.*

21. Маргітич В.В. Інжиніринг довіри як компоненти організаційно-економічного потенціалу. Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом : мат. міжнародної наук.-практ. конференції, 17-18 квітня 2019 р. – Ужгород, 2019. С. 98-100. – *0,18 д.а.*

22. Маргітич В.В. Матриця діагностики організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку. Стратегія бізнесу: футурологічні виклики : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 20-22 листопада 2019 р. – Київ, 2019. С. 215-218. – *0,16 д.а.*

23. Kubiniy V., Marhitich V., Kosovilka T. Potential of strategic development of regional economy. Challenges of globalization in economics and business : мат. 4

International scientific conference, 1-2 November 2019. – Tbilisi, 2019. С. 237-242. – 0,69 д.а., особистий внесок: характеристика регіональних організаційних та економічних процесів як складової потенціалу – 0,25 д.а.

24. Фіалковський А.Р., Маргітич В.В. Причинно-наслідковий аналіз результативності в управлінні інноваційною діяльністю. Управлінська діяльність: досвід, тенденції, перспективи. Частина 2 «Адміністративно-управлінська діяльність у публічній сфері»: мат. всеукраїнської наук.-практ. конференції студентів і молодих вчених, 12 листопада 2019 р. – Харків, 2019. С. 206-209. – 0,11 д.а., особистий внесок: визначення інноваційної діяльності та її ефективності – 0,05 д.а.

25. Маргітич В.В., Косовілка Т.І., Тізеш П.П. «Dinamics Collatio» продуктивності праці і зарплати як важіль управління організаційно-економічним потенціалом. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту: мат. 5-ї міжнародної наук.-практ. конференції, 23-24 квітня 2020 р. – Київ, 2020. С. 249-258. – 0,24 д.а., особистий внесок: розрахунок коефіцієнта випередження темпів зростання продуктивності праці у порівнянні з темпами зростання середньої заробітної плати та його аналіз – 0,1 д.а.

26. Маргітич В.В. Стратегічний аналіз: методичні ракурси. Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 28-29 квітня 2020 р. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 160 с. – 0,16 д.а.

27. Кубіній В.В., Косовілка Т.І., Маргітич В.В. Бачення, місія та мета розвитку як фундамент успішного стратегічного управління Закарпаттям: «Управління та адміністрування: конкурентні виклики сучасності»: мат. Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конференції, 15 жовтня 2020 р. – Харків: за загальною редакцією д.е.н., проф. Аванесова Н.Е., к.е.н. Криворучко Г.В., ас. Сергієнко Ю.І. – ХНУБА, 2020. С. 84-87. – 0,16 д.а., особистий внесок: характеристика бачення розвитку Закарпатської області – 0,05 д.а.

28. Маргітич В.В., Вайдич М.І. Таланти та стратегічне управління економічними системами. Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів та

права в Україні та світі : мат. міжнародної наук.-практ. конференції. Частина 4, 18 листопада 2020 р. – Полтава, 2020. С. 55-57. – 0,16 д.а, особистий внесок: визначення інформаційного супроводу талантів як функції стратегічного управління регіональним розвитком – 0,05 д.а.

8. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація має класичну побудову, складається із анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Висновок. Дисертація Маргітич Вікторії Володимирівни на тему: «Організаційно-економічний потенціал стратегічного розвитку регіональної економіки» є науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики регіонального розвитку і містить авторські пропозиції до вирішення теоретичних та практичних завдань концепції активізації механізмів посилення потенціалу територіальної економічної системи. Основні положення містять наукову новизну, є теоретично обґрунтованими, висвітленими в фахових публікаціях і отримали відповідну апробацію на науково-практичних конференціях.

З урахуванням зазначеного, на фаховому семінарі прийнято рішення, що дисертація Маргітич В.В. на тему: "Організаційно-економічний потенціал стратегічного розвитку регіональної економіки" є завершеною, оригінальною, самостійно виконаною науковою працею, в якій досягнута мета та вирішені конкретні наукові завдання, пов'язані з поглибленням теоретичних основ і розробкою методичного інструментарію щодо формування механізмів активізації організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку регіональної економіки.

У 28 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з яких 4 публікація - у виданнях іноземних держав держави, 7 — у наукових фахових виданнях України, 2 – в інших наукових виданнях України,

15 – матеріали участі у науково-практичних конференціях. Загальний обсяг публікацій – 8,21 д.а., з яких особисто авторів належить 3,85 д.а.

Дисертація відповідає спеціальності 051 «Економіка» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами) п.10 "Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

Дисертація Маргітич Вікторії Володимирівни на тему: «Організаційно-економічний потенціал стратегічного розвитку регіональної економіки» рекомендовано до подання у спеціалізовану вчену раду.

Рецензенти:

завідувач кафедри фінансів і банківської справи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
д.е.н., професор

В.І. Варцаба

професор кафедри економіки і підприємництва
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
д.е.н., доцент

В.В. Готра

07.04.2021 р.

Підписи д.е.н., професора Варцаби В.І. та
д.е.н., доцента Готри В.В. завіряю

Вчений секретар

О.О. Мельник